

Suvestinė redakcija nuo 2018-11-01

Įsakymas paskelbtas: TAR 2015-08-14, i. k. 2015-12321

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

**ĮSAKYMAS
DĖL LIETUVOS HIGIENOS NORMOS HN 134:2015 „LAISVĖS ATĖMIMO
VIETŲ IR TERITORINIŲ POLICIJOS ĮSTAIGŲ AREŠTINIŲ SVEIKATOS
SAUGOS REIKALAVIMAI“ PATVIRTINIMO**

2015 m. rugpjūčio 3 d. Nr. V-908
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo 16 straipsnio 1 dalimi:

1. T v i r t i n u Lietuvos higienos normą HN 134:2015 „Laisvės atėmimo vietų ir teritorinių policijos įstaigų areštinių sveikatos saugos reikalavimai“ (pridedama).

2. P r i p a ž į s t u netekusiais galios:

2.1. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. rugsėjo 29 d. įsakymą Nr. V-820 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 37:2009 „Policijos areštinės: bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“;

2.2. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. kovo 30 d. įsakymą Nr. V-241 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 76:2010 „Laisvės atėmimo vietos: bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“.

3. P a v e d u įsakymo vykdymą kontroliuoti viceministrui pagal veiklos sritį.

4. N u s t a t a u, kad šis įsakymas įsigalioja 2015 m. lapkričio 1 d.

Sveikatos apsaugos ministrė

Rimantė Šalaševičiūtė

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos
ministro 2015 m. rugpjūčio 3 d. įsakymu
Nr. V-908

LIETUVOS HIGIENOS NORMA HN 134:2015
„LAISVĖS ATĖMIMO VIETŲ IR TERITORINIŲ POLICIJOS ĮSTAIGŲ AREŠTINIŲ
SVEIKATOS SAUGOS REIKALAVIMAI“

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Ši higienos norma nustato tardymo izoliatorių, pataisos namų, nepilnamečių pataisos namų, kalėjimų, atvirų kolonijų, areštinių, laisvės atėmimo vietų ligoninių (toliau – laisvės atėmimo vietų), teritorinių policijos įstaigų areštinių (toliau – policijos areštinės) visuomenės sveikatos saugos reikalavimus.

2. Higienos norma netaikoma laikinojo sulaikymo patalpoms (laikinojo sulaikymo, paskirstymo kameros).

3. Ši higienos norma privaloma asmenims, projektuojantiems, statantiems, įrengiantiems, rekonstruojantiems, remontuojantiems, eksploatuojantiems laisvės atėmimo vietų ir policijos areštinių statinius ir patalpas, bei kontroliuojančioms institucijoms. Veikiančioms laisvės atėmimo vietoms, policijos areštinėms taikomi tik tie higienos normos reikalavimai, kurie nesusiję su pastato ar patalpų rekonstrukcijos, kapitalinio remonto darbais.

4. Laisvės atėmimo vietų, policijos areštinių darbuotojai, turintys tiesioginį kontaktą su laisvės atėmimo vietoje, policijos areštinėje laikomais asmenimis, galintys daryti tiesioginę įtaką šių asmenų sveikatai, turi būti išklause privalomuosius higienos įgūdžių mokymo kursus ir turėti sveikatos žinių ir įgūdžių atestavimo pažymėjimus [10.4]. Sveikatos žinių ir įgūdžių atestavimo pažymėjimai laikomi darbuotojo darbo vietoje.

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-936](#), 2018-08-27, paskelbta TAR 2018-08-28, i. k. 2018-13439

5. Laisvės atėmimo vietų, policijos areštinių darbuotojai, turintys tiesioginį kontaktą su laisvės atėmimo vietoje, policijos areštinėje laikomais asmenimis, galintys daryti tiesioginę įtaką šių asmenų sveikatai, turi būti išklause privalomuosius pirmosios pagalbos mokymo kursus ir turėti sveikatos žinių ir įgūdžių atestavimo pažymėjimus [10.4]. Sveikatos žinių ir įgūdžių atestavimo pažymėjimai laikomi darbuotojo darbo vietoje.

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-936](#), 2018-08-27, paskelbta TAR 2018-08-28, i. k. 2018-13439

6. Laisvės atėmimo vietos, policijos areštinės turi būti aprūpintos teisės akto [10.3] reikalavimus atitinkančiu geriamuoju vandeniu.

7. Laisvės atėmimo vietose, policijos areštinėse laikomų asmenų apgyvendinimas organizuojamas taip, kad nerūkantieji nebūtų priversti kvėpuoti tabako dūmais užterštu oru.

8. Laisvės atėmimo vietose, policijos areštinėse teikiamos asmens sveikatos priežiūros paslaugos turi atitikti teisės aktų [10.6, 10.7, 10.8] reikalavimus.

9. Laisvės atėmimo vietose esančių vaikų (kūdikių) namų įrengimas ir priežiūra turi atitikti teisės akto reikalavimus [10.2].

II SKYRIUS
NUORODOS

10. Teisės aktai, į kuriuos šioje higienos normoje pateiktos nuorodos:

10.1. 2012 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 528/2012 dėl biocidinių produktų tiekimo rinkai ir jų naudojimo (OL 2012 L 167, p. 1);

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-936](#), 2018-08-27, paskelbta TAR 2018-08-28, i. k. 2018-13439

10.1¹. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. rugpjūčio 14 d. įsakymas Nr. 421 „Dėl Biocidinių produktų autorizacijos taisyklių patvirtinimo“;

Papildyta papunkčiu:

Nr. [V-936](#), 2018-08-27, paskelbta TAR 2018-08-28, i. k. 2018-13439

10.2. Pataisos namuose esančių vaikų (kūdikių) namų įrengimo ir eksploatavimo reikalavimų bei vaikų aprūpinimo sąlygos, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. V-274 „Dėl Pataisos namuose esančių vaikų (kūdikių) namų įrengimo ir eksploatavimo reikalavimų bei vaikų aprūpinimo sąlygų patvirtinimo“;

10.3. Lietuvos higienos norma HN 24:2003 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. liepos 23 d. įsakymu Nr. V-455 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 24:2003 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“ patvirtinimo“;

10.4. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2008 m. sausio 28 d. įsakymas Nr. V-69 „Dėl Privalomųjų pirmosios pagalbos, higienos įgūdžių, alkoholio, narkotinių ir psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo poveikio žmogaus sveikatai mokymų ir atestavimo tvarkos aprašo ir Asmenų, kuriems privalomas sveikatos ir (ar) pirmosios pagalbos mokymas, profesijų ir veiklos sričių sąrašo, mokymo programų kodų ir mokymo periodiškumo patvirtinimo“;

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-936](#), 2018-08-27, paskelbta TAR 2018-08-28, i. k. 2018-13439

10.5. Privalomojo profilaktinio aplinkos kenksmingumo pašalinimo (dezinfekcijos, dezinfekcijos, deratizacijos) tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. vasario 2 d. įsakymu Nr. V-55 „Dėl Privalomojo profilaktinio aplinkos kenksmingumo pašalinimo (dezinfekcijos, dezinfekcijos, deratizacijos) tvarkos aprašo patvirtinimo“;

10.6. Lietuvos higienos norma HN 74:2011 „Odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigos: bendrieji įrengimo reikalavimai“, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. liepos 22 d. įsakymu Nr. V-715 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 74:2011 „Odontologinės priežiūros (pagalbos) įstaigos: bendrieji įrengimo reikalavimai“ patvirtinimo“;

10.7. Lietuvos higienos norma HN 47:2011 „Asmens sveikatos priežiūros įstaigos: bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. liepos 29 d. įsakymu Nr. V-737 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 47:2011 „Asmens sveikatos priežiūros įstaigos: bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“;

10.8. Lietuvos higienos norma HN 47-1:2012 „Sveikatos priežiūros įstaigos. Infekcijų kontrolės reikalavimai“, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2012 m. spalio 19 d. įsakymu Nr. V-946 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 47-1:2012 „Sveikatos priežiūros įstaigos. Infekcijų kontrolės reikalavimai“ patvirtinimo“.

III SKYRIUS SĄVOKOS IR JŲ APIBRĖŽTYS

11. Šioje higienos normoje vartojamos sąvokos ir jų apibrėžtys:

11.1. **gyvenamoji patalpa** – patalpa laisvės atėmimo vietoje, policijos areštinėje laikomiesiems asmenims gyventi;

11.2. **laikinojo sulaikymo patalpa** – specialiai įrengta patalpa į laisvės atėmimo vietą, policijos įstaigą ar teismą pristatytiems asmenims laikinai (ne ilgiau kaip 5 valandas) laikyti.

IV SKYRIUS PATALPŲ ĮRENGIMO IR PRIEŽIŪROS REIKALAVIMAI

12. Laisvės atėmimo vietos, policijos areštinės patalpos ir jose esantys įrenginiai (įranga) turi būti techniškai tvarkingi, įrengti ir prižiūrimi taip, kad juos naudojant būtų išvengta nelaimingų atsitikimų.

13. Laisvės atėmimo vietose, policijos areštinėse laikomi asmenys turi būti apgyvendinti tik gyvenamosiose patalpose.

14. Gyvenamųjų patalpų bendra dirbtinė apšvieta turi būti ne mažesnė kaip 200 lx.

15. Natūralus apšvietimas gali būti neįrengiamas patalpose, kuriose asmenys laikomi ne ilgiau nei 24 val.

16. Gyvenamųjų patalpų oro temperatūra turi būti ne žemesnė kaip 18 °C ir ne aukštesnė kaip 28 °C, santykinė oro drėgmė – nuo 35 proc. iki 65 proc., oro judėjimo greitis šiltuoju metų laikotarpiu – 0,15–0,25 m/s, šaltuoju metų laikotarpiu – 0,05–0,15 m/s; prausyklose, dušuose, persirengimo kambariuose naudojamos šiomis patalpomis dieną oro temperatūra turi būti ne žemesnė kaip 20°C.

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-936](#), 2018-08-27, paskelbta TAR 2018-08-28, i. k. 2018-13439

17. Turi būti sudaryta galimybė išvėdinti gyvenamąsias patalpas. Gyvenamosios patalpos vėdinamos per langus, išskyrus patalpas, kuriose veikia mechaninė patalpų vėdinimo ar kondicionavimo sistema.

18. Karštas vanduo turi būti tiekiamas į dušo, skalbyklos, kirpyklos, ilgalaikių pasimatymo kambarių patalpas.

19. Patalpoms, įrangai, inventoriui valyti naudojamos priemonės turi būti naudojamos pagal paskirtį ir gamintojo nurodytas instrukcijas. Dušinėms, prausykloms, daugkartinio naudojimo prausimosi reikmenims, sanitariniams įrenginiams, kirpykloje naudojamiems instrumentams ir (arba) įrankiams valyti ir dezinfekuoti naudojami teisės aktų [10.1, 10.1¹] nustatyta tvarka autorizuoti biocidiniai produktai.

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-936](#), 2018-08-27, paskelbta TAR 2018-08-28, i. k. 2018-13439

20. Laisvės atėmimo vietoje, policijos areštinėje neturi būti nariuotakojų, graužikų ir kitų kenkėjų. Laisvės atėmimo vietoje, policijos areštinėje atliekamas nuolatinis nariuotakojų ir graužikų stebėjimas bei, nustačius nariuotakojų ar (ir) graužikų buvimo pėdsakus, – jų naikinimas teisės akto nustatyta tvarka [10.5].

21. Reikalavimai laisvės atėmimo vietos mokymo klasei:

21.1. mokymo klasė negali būti įrengiama rūsyje ar cokoliniame aukšte;

21.2. mokymo klasėje turi būti natūralus apšvietimas; natūralios apšvietos koeficientas turi būti ne mažesnis kaip 1,5 proc.;

21.3. mokymo klasėje turi būti įrengtos apsaugos nuo tiesioginių saulės spindulių priemonės (žaliuzės, roletai, užuolaidos);

21.4. dirbtinė apšvieta prie klasės lentos ir stalo paviršiaus turi būti ne mažesnė kaip 300 lx.

22. Kirpyklų įrengimo reikalavimai:

22.1. kirpyklos patalpoje turi būti praustuvė, rankų higienos priemonių (skysto muilo), atliekų surinkimo talpykla;

22.2. paviršiai, ant kurių dedami instrumentai ir kitos darbo priemonės, turi būti lygūs, padengti drėgmei atsparia medžiaga;

22.3. kiekvienam asmeniui naudojami išvalyti ir dezinfekuoti instrumentai ir / ar įrankiai;

22.4. paruošti naudoti instrumentai laikomi švarioje, uždengtoje talpykloje;

22.5. kiekvienam asmeniui turi būti naudojami tik švarūs, išskalbti arba vienkartiniai užtiesalai, apdangalai, popierinės juostelės bei servetėlės.

23. Policijos areštinėje naudojami skalbiniai skalbiami ne policijos areštinėje esančioje skalbykloje.

24. Laisvės atėmimo vietoje naudojami skalbiniai skalbiami ne laisvės atėmimo vietoje esančioje arba laisvės atėmimo vietoje įrengtoje skalbykloje.

25. Laisvės atėmimo vietoje įrengta skalbykla turi atitikti šiuos reikalavimus:

25.1. skalbykloje turi būti įrengtos nešvarių skalbinių patalpa (zona), skalbimo patalpa (zona), lyginimo patalpa (zona), džiovinimo patalpa arba lyginimo-džiovinimo patalpa (zona), švarių skalbinių patalpa (zona);

25.2. skalbyklos patalpos ir technologiniai įrenginiai turi būti išdėstyti taip, kad švarių ir nešvarių skalbinių srautai technologinio proceso metu nesusikirstų;

25.3. švarems ir nešvarems skalbiniams transportuoti naudojami atskiri, skirtingai paženklinėti vežimėliai ar kitos talpos;

25.4. skalbyklos patalpos, inventorių ir įrenginių darbo dienos pabaigoje turi būti išvalomi.

26. Laisvės atėmimo vietoje įrengtoje skalbykloje naudojamos skalbimo priemonės turi būti naudojamos pagal gamintojo nurodytą paskirtį ir instrukcijas.

27. Švarūs skalbiniai, iki jiems patenkant į gyvenamąsias laisvės atėmimo vietos patalpas, laikomi jiems skirtose švariose uždarose spintose arba talpyklose atskirai nuo nešvarių skalbinių.

28. Reikalavimai prausimosi patalpoms:

28.1. daugkartinio naudojimo prausimosi reikmenys (dubenys, vonelės) po kiekvieno naudojimosi išplaunami ir dezinfekuojami;

28.2. dušinės, prausyklos patalpos valomos ir dezinfekuojamos kiekvieną naudojimosi šiomis patalpomis dieną.

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-936](#), 2018-08-27, paskelbta TAR 2018-08-28, i. k. 2018-13439

29. Laisvės atėmimo vietoje turi būti įrengtos patalpos (zonos), skirtos į laisvės atėmimo vietą pristatytiems asmenims švarinti (prausti, nariuotakojams naikinti, drabužiams dezinfekuoti): nusirengimo ir apsirengimo patalpa (zona), dušinė, dezinfekavimo kamera.

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-936](#), 2018-08-27, paskelbta TAR 2018-08-28, i. k. 2018-13439

30. Dezinfekavimo kamera gali būti neįrengiama, jeigu laisvės atėmimo vietoje laikomi asmenys aprūpinami apatiniais ir viršutiniais drabužiais. Tokiu atveju nusipraususiems duše asmenims nusirengimo ir apsirengimo patalpoje (zonoje) išduodami švarūs apatiniai ir viršutiniai drabužiai.

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-936](#), 2018-08-27, paskelbta TAR 2018-08-28, i. k. 2018-13439

31. Į laisvės atėmimo vietą pristatytiems asmenims švarinti skirtoje dušinėje turi būti muilo, kiekvienam asmeniui išduodamas atskiras rankšluostis.

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-936](#), 2018-08-27, paskelbta TAR 2018-08-28, i. k. 2018-13439

32. Dezinfekavimo kameros pakrovimo pusė nuo iškrovimo pusės turi būti atskirta pertvara su durimis dezinfekuotojui.

33. Turi būti pildomas dezinfekuojamų daiktų ir minkštojo inventoriaus registracijos žurnalas, kuriame nurodoma dezinfekavimo data, laikas, trukmė, dezinfekuojamų daiktų pavadinimai, dezinfekuotojo parašas. Dezinfekavimo kameroje daiktai ir minkštasis inventorių dezinfekuojami pagal dezinfekavimo kameros gamintojo pateiktą naudojimo instrukciją, laikantis nurodyto dezinfekacijos režimo, trukmės, temperatūros.

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-936](#), 2018-08-27, paskelbta TAR 2018-08-28, i. k. 2018-13439

34. Bendrojo naudojimo laisvės atėmimo vietos, policijos areštinės patalpos, jose esantys įrenginiai, inventorių turi būti švarūs, valomi laisvės atėmimo vietos, policijos areštinės vadovo nustatyta tvarka.

35. Laisvės atėmimo vietos, policijos areštinės gyvenamosios patalpos valomos laisvės atėmimo vietos, policijos areštinės vadovo nustatyta tvarka.

Punkto pakeitimai:

Nr. [V-936](#), 2018-08-27, paskelbta TAR 2018-08-28, i. k. 2018-13439

36. Lankytojams išvykus, ilgalaikių pasimatymų patalpos išvalomos drėgnuoju būdu, pakeičiama patalynė, rankšluosčiai.

37. Patalpoms, kurias pagal laisvės atėmimo vietos, policijos areštinės vidaus tvarkos taisyklės, valo patys jose laikomi asmenys (pvz., laisvės atėmimo vietos gyvenamosios patalpos, ilgalaikių pasimatymų patalpos), turi būti skirtos valymo priemonės (šepetys grindims, šluostė, šiukšlių semtuvėlis, kibiras, valikliai).

38. Gyvenamosiose patalpose susidarančios buitinės atliekos šalinamos laisvės atėmimo vietos, policijos areštinės vadovo nustatyta tvarka.

39. Ant gyvenamųjų ir bendrojo naudojimo patalpų sienų, lubų neturi būti vizualiai matomų pelėsių.

40. Laisvės atėmimo vietose laikomiems asmenims turi būti sudarytos sąlygos skalbti ir džiovinti asmeninius apatinius ir viršutinius drabužius, jeigu jie neskalbiami centralizuotai ir jeigu laisvės atėmimo vietose laikomi asmenys neaprūpinami švariais apatiniais ir viršutiniais drabužiais.

41. Čiužiniai, pagalvės, antklodės turi būti su užvalkalais iš nepralaidaus skysčiams, atsparaus paviršių valymo ir dezinfekcijos priemonėms audinio arba iš audinio, tinkamo skalbti ir / arba dezinfekuoti laisvės atėmimo vietoje, policijos areštinėje esančiomis priemonėmis, pvz., dezinfekavimo kameroje.

42. Draudžiama laisvės atėmimo vietose, policijos areštinėse laikomų asmenų nedezinfekuotą, neišskalbtą (neišvalytą) čiužinį, pagalvę, antklodę ir neskaltus lovos skalbinius, rankšluosčius, drabužius perduoti kitiems asmenims.

43. Lovos skalbiniai ir rankšluosčiai (jeigu jais aprūpinama) turi būti keičiami atsižvelgiant į jų užterštumą, bet ne rečiau kaip vieną kartą per savaitę.

44. Laisvės atėmimo vietose, policijos areštinėse laikomiems asmenims turi būti sudaryta galimybė ne rečiau kaip vieną kartą per savaitę nusiprausti duše.

45. Į laisvės atėmimo vietą pristatyti asmenys švarinami (prausiami, naikinami nariuotakojai, dezinfekuojami drabužiai) prireikus – esant nariuotakojų, nepakankamai švarai, higienai ir pan.

Papildyta punktu:

Nr. [V-936](#), 2018-08-27, paskelbta TAR 2018-08-28, i. k. 2018-13439

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Įsakymas

Nr. [V-936](#), 2018-08-27, paskelbta TAR 2018-08-28, i. k. 2018-13439

Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. rugpjūčio 3 d. įsakymo Nr. V-908 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 134:2015 „Laisvės atėmimo vietų ir teritorinių policijos įstaigų areštinių sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“ pakeitimo